

Poročilo o pošiljativah za „Prvo slovensko stalno učilsko razstavo“ „Pedagogiškega društva“ v Krškem.

Ocene.

(Dalje.)

Tudi **Nizederska delniška družba za papirno tovarništvo** v Beči, Tuchlauben, 6, poslala je svoje (**Musilove**) še vedno najboljše pisanke, zvezke za naloge, računske zvezke, risanke, obrazce načrtovanj in cenilnike.

„**Primjeri iz deskriptivne geometrije**“, metodično podrejani. Za učnike viših realak složio prof. Petar Nenin u Osieku.

Tako je naslov knjižici, ki obsega 592 konstruktivnih nalog iz vseh oddelkov opisnega merstva in 11 iz perspektive, in katero prav toplo priporočamo tudi našim dijakom, pa ne le zaradi jezika, temveč zaradi izborna izbrane tvarine. Cena 40 kr., založil pisatelj.

„**Národní Šola**“ iz Ljubljane je poslala prav lično iz trdega papirja v leseni obliki izdelane modele stereometričnih teles in sicer 1 kocko = dm^3 , 2 prizmi, 2 piramidi, 1 valj in 1 stožec.

V prodajalni veljá ta zbirka 2 gld., „**Národní Šola**“ prodaja jo za malo odškodnino v namen izdavanja slovenskih spisov za mladino!

Lehranweisung zum Zeichenwerke: Versuch der Darstellung der Grundelemente des Zeichnens mit Berücksichtigung der Bedürfnisse der Schule und des Lebens von Fr. Lang, Bürgerschullehrer in Ung. Hradisch, cena 20 kr. imenuje se navod k popolnoma metodično sestavljeni zbirki narisov, ki pa še nima ministerskega potrjenja.

Lichtdruck-Catalog der Original-Gypsabgüsse von Huttenlocher & Sautermeister, Stuttgart, veljá 3 marke in obsega 180 fotografičnih slik raznih gipsmodelov, ki predstavljajo ornamente in človeške figure, posebno svetnike in zgodovinske osebe. Najcenejši model je italijanska rožica (rosetta), ki veljá samo 0.5 marke = 30 kr.; najdražji sedeči angelj s knjigo veljá 36 mark. Pri tej tvrdki dobé se tudi razni modeli za grobne spomenike.

B.

Melanin se zove barva, iz katere se dela dobro črnilo. Dobí se pri Leopoldu Müllerji, fabrikantu kemijskih barv v Berlinu (N. Pappel-Alle 12 u. 13). Stane 3 kg (za Avstrijo) 10 gld. 25 kr. (Kdor jo toliko naročí, dobí pa tudi za 1 l rudeče tinte rudečega melanina). Manj kakor $\frac{1}{2}$ kg se pa ne more naročiti. Nam je poslal (in pošlje vsakemu na ogled) samo 40 gr prahú, pa smo naredili iz tega prahú 1 l dobre tinte. Dotični prah smo vlili v 1 l vrele vode, malo mešali, pa v 5 minutah je bilo gotovo dobro črnilo, ki se je dolgo držalo. Poskusite!

L.

Fran Melhose, drogerist (kem. tehn. laboratorij) v Ašu na Českem, poslal nam je: a) 1 steklenico prevleke za šolske table, b) 1 steklenico rudečega barvila za šolske table in c) 1 steklenico črnilnega izlečka (Extract) za napravo kopirnega, pisarniškega in šolskega črnila.

Prevleka za šolske table se odlikuje od vseh prejšnjih metod, po katerih so se premazovale table z raznimi barvili; ta prevleka je črna in se ne bleščí, traje dolgo in je mnogo cenejša od drugih, kajti za 1 m^2 veljá tvarina le 40 kr. Dobiva se v steklenicah za 3, 6, 9, 12 m^2 . Posebno prednost te prevleke je tudi ta, da se tabla lahko in

hitro namaže. V 10 minutah more jo vsakdo sam namazati in čez daljnih 10 minut se tabla užé lahko rabi. Navod o tem sledí vsaki pošiljatvi. Priporočamo jo torej kakor tudi rúdeče barvilo vsem učiteljem, krajnim šolskim svetom itd., katerim je do cene, trajne in zdrave prevleke. —

Črnili izleček je kaj praktična priprava za prav dobro in zeló črno tinto. Da se napravi prav dobro kopirno črnilo, vzame se ta izleček ter se pomeša z 6—8 deli dežnice ali rečnice, katere pa ni treba zavreti ali segreti. Za pisarniško in šolsko črnilo se vzame 8—10 ali 12 delov vode, v katero se pomeša izleček, in dobi se izvrstna črna tinta. 1 kg tega izlečka veljá 1 gld. 40 kr. *G.*

A. Burgstaller v Kirchbergu a. Wagr. je razstavil esenco za vijoletno tinto. Cena 10 l. — 1 gld. 60 kr., 5 l. — 1 gld. do 1 gld. 15 kr. Manj ko 5 l se ne pošilja.

Poskusili smo to esenco in dobili prav dobro vijoletno tinto, ki gre lahko od peresa, posuší se hitro in ostane trajno; tudi se ne sesede in ne pokvari peresa.

Vzame se rečnica ali deževnica, v katero se vlíje primerna množina esence. Za šolsko rabo bi znalo samo to ovirati, ker je vijoletno, vender nas ne more to motiti, da ne bi je priporočali prav toplo. *G.*

J. L. Kobler v Pragi je poslal: Seznam knih, hudebnim a děl uměleckých. 1861—1884.

Ta česka zaloga ima jako bogato izbiro knjig, zlasti pa godbenih del, zato jo priporočamo vsem, ki potrebujejo takega blaga. *G.*

Šolarske knjižnice je pomnožil s „**Pripovedkami za mladino**“ g. J. Markič, ki jih je preložil na slovenski jezik, založil in izdal pa M. Gerber v Ljubljani.

O tej knjižici je svoje dni užé „Ljubljanski Zvon“ izrekel svojo sodbo. Priporočamo jo vsem šolskim voditeljstvom v nakup. Zlasti je príležna mladini od 7.—12. leta. Cena? —r.—

Matija Gerber, založnik in knjigovez v Ljubljani, razstavil je razen predmetov, naštetih in ocenjenih užé na drugih mestih, tudi te-le spise:

1. Ivan Tomšič: **Dragoljubei**, zbirka poučnih pripovedek za slovensko mladino. Zvezek I. Knjižnice slovenske mladine knjiga I. 1879.

2. Ivan Tomšič: **Peter rokodelčič**. Poučna povest odraslej slovenske mladine. Knjižnice slovenske mladine knjiga II. 1886.

3. Jan. Cigler: **Sreča v nesreči**. Poučna povest odraslej mladine. 2. natis. Knjižnice slovenske mladine knjiga III. 1882.

Vse te tri knjige so se po naših listih užé večkrat ocenjevale. Za šolarske knjižnice so kakor nalašč pisane, prav primerne so pa tudi kot darila domá in v šoli. Uverjeni smo, da si jih omisli vsaka šola, da pa jih bodo stariši tudi domá pridno dajali otrokom v berilo, ker žalibog gledajo naši roditelji še vse premalo na dobro in izbrano berilo za mladino, ali pa jej kar nobene ne podajajo. — Vse te knjige se dobé pri g. Gerberji tudi v krasnih platnicah in cenó vezane, kar jim daje tem večjo vnanjo vrednost. *G.*

Po znanem mladinoljubu, Janu Legu v Pragi, dobila je naša razstava te-le knjige:

a) Štěpán Bačkora: **Noční rozmlouvání** pejska štěka a kočičky mčí macíkoví. Praga, 1854. Nákladem spisovatelovým.

b) Zahrada budečská. Číslo III. **Povídky otce Jaromíra**. Praga, 1852. Nákladem Štěpána Bačkory.

c) Zahrada budečská: Číslo IV. Václav Jersy: **Obrazy ze života pro život**. Praga, 1853. Nákladem Štěpána Bačkory.

d) Štěpán Bačkora: **Cítanka**. Vydana od Porady učiteljské. Praga, 1849. Nákladem Václava Hessa.

Ime Bačkorino je užé tudi slovenskim učiteljem zadosti znano, zato bodo te knjige s pridom čitali vsi, ki so večši češčine. G.

Pouk, kako se rabi šivalni stroj. Kake važnosti je šivalni stroj pri današnjih razmerah, vé pač vsaka gospodinja najboljšé. — Prvotno je bilo pri tem stroji znanih 5 sestav in sicer: „Wilcox- in Gibbsova“, katera se le še redko kdaj rabi; — „Grover- in Bakerjeva“, katera se nič več ne rabi; — „Howejeva“ tudi ne slovi več, kakor nekdanj; — „Wheeler- in Wilsonova“, katera se še tu in tam najde in „Singerjeva“ sestava, katera je odločno najboljša in po katerej sestavljajo in izdelujejo drugi tovarniki svoje stroje. — Tudi nikjer ne najdemo tako popolne in pravilno izdelane sestave, kakor je ravno „Singerjev“ originalni šivalni stroj za obrtnijsko in domačo rabo.

Natančno opisovati „Singerjevega“ šivalnega stroja pač ni treba, ker knjižica „Pouk, kako se rabi šivalni stroj“, katero je dobila naša razstava, obsega natančen opis. Razstavil jo je z dobrimi slikami teh strojev vred g. G. Neidlinger v Gradci, Sporgasse, 16. Dobro bi bilo, ako bi nam zaloga poleg teh slik poslala tudi jeden šivalni stroj. W.

Izmed časnikov sta nam došla:

1. **Pädagogische Rundschau.** Zeitschrift für Schulpraxis und Lehrerfortbildung. Izdaje s sodelovanjem priznanih pedagogov Alojzij pl. Näckler. 2. letnik 1888. Zvezek 1—5. Uredništvo: Dunaj-Rudolfsheim, Arnsteingasse, št. 25. Upravništvo: Dunaj, V., Spengergasse št. 6. Naročnina celo leto 3 gld., pol leta 1 gld. 50 kr., posamezne številke 30 kr. — Izhaja v mesečnih zvezkih v obsegu 2 tiskovnih pol z velezanimljivo vsebino.

2. **Schlesisches Schulblatt.** Glasilo šleskega deželnega učiteljskega društva v Opavi. 17. letnik, 1888. Štev. 1—9. Urednik Alojzij Meixner, Opava. Izhaja 1. in 15. dné vsacega meseca in stojí za vse leto 2 gld., za pol leta 1 gld., posamezne štev. 10 kr. — Vrlo zastopa učiteljske težnje. G.

D o p i s i.

Z Dunaja. Nov ukaz ministra za bogočastje in uk s 16. decembra preteč. l. ukazuje tukajšnjemu c. kr. izobraževališču za učiteljice, da naj bodo kandidatnje vsako nedeljo pri sv. maši in pridigi. —

Razpisanih daril za najboljše nemške spise za mladino nihče ni dobil. — Naučno ministerstvo je, kakor znano, 1887. l. razpisalo tri darila po 1000 gld. za spise, ki bi bili primerni knjižnicam za učence. Vsled tega je doslé 91 izdelkov, mej katerimi je bilo mnogo sicer ugodnih, a za darilo vender ni bil noben spis sposoben. Za mladino dobro pisati ni kar sibodi lehka stvar.

Iz Žalca. Prošnji osnovalnega odbora «Zaveze» (glej «Popot.» l. 1888., str. 204), da slavna društva pošljejo provizoričen donesek (10 kr. za pravega člana), ustregla so nastopna društva: 1. Postojnsko učiteljsko društvo 4 gld. 50 kr.; 2. Sežansko učiteljsko društvo 4 gld.; 3. Pedagogiško društvo 5 gld.; 4. Goriško učiteljsko društvo 9 gld. (po 20 kr. za člana); 5. Šmarijsko učiteljsko društvo 1 gld. 50 kr.; 6. Ljutomersko učiteljsko društvo 1 gld. 80 kr.; 7. Učiteljsko društvo za Koperski okraj 2 gld. 25 kr.; 8. Tolminsko učiteljsko društvo 2 gld. 90 kr.; 9. Logatsko učiteljsko društvo 5 gld. 10 kr.; 10. Savinjsko učiteljsko društvo 1 gld. 75 kr.; 11. Celjsko učiteljsko društvo 4 gld.; skupaj torej 41 gld. 80 kr. —

d) Štěpán Bačkora: **Cítanka**. Vydana od Porady učiteljské. Praga, 1849. Nákladem Václava Hessa.

Ime Bačkorino je užé tudi slovenskim učiteljem zadosti znano, zato bodo te knjige s pridom čitali vsi, ki so večši češčine. G.

Pouk, kako se rabi šivalni stroj. Kake važnosti je šivalni stroj pri današnjih razmerah, vé pač vsaka gospodinja najboljšé. — Prvotno je bilo pri tem stroji znanih 5 sestav in sicer: „Wilcox- in Gibbsova“, katera se le še redko kdaj rabi; — „Grover- in Bakerjeva“, katera se nič več ne rabi; — „Howejeva“ tudi ne slovi več, kakor nekdanj; — „Wheeler- in Wilsonova“, katera se še tù in tam najde in „Singerjeva“ sestava, katera je odločno najboljša in po katerej sestavljajo in izdelujejo drugi tovarniki svoje stroje. — Tudi nikjer ne najdemo tako popolne in pravilno izdelane sestave, kakor je ravno „Singerjev“ originalni šivalni stroj za obrtnijsko in domačo rabo.

Natančno opisovati „Singerjevega“ šivalnega stroja pač ni treba, ker knjižica „Pouk, kako se rabi šivalni stroj“, katero je dobila naša razstava, obsega natančen opis. Razstavil jo je z dobrimi slikami teh strojev vred g. G. Neidlinger v Gradci, Sporgasse, 16. Dobro bi bilo, ako bi nam zaloga poleg teh slik poslala tudi jeden šivalni stroj. W.

Izmed časnikov sta nam došla:

1. **Pädagogische Rundschau.** Zeitschrift für Schulpraxis und Lehrerfortbildung. Izdaje s sodelovanjem priznanih pedagogov Alojzij pl. Näckler. 2. letnik 1888. Zvezek 1—5. Uredništvo: Dunaj-Rudolfsheim, Arnsteingasse, št. 25. Upravništvo: Dunaj, V., Spengergasse št. 6. Naročnina celo leto 3 gld., pol leta 1 gld. 50 kr., posamezne številke 30 kr. — Izhaja v mesečnih zvezkih v obsegu 2 tiskovnih pol z velezanimljivo vsebino.

2. **Schlesisches Schulblatt.** Glasilo šleskega deželnega učiteljskega društva v Opavi. 17. letnik, 1888. Štev. 1—9. Urednik Alojzij Meixner, Opava. Izhaja 1. in 15. dné vsacega meseca in stojí za vse leto 2 gld., za pol leta 1 gld., posamezne štev. 10 kr. — Vrlo zastopa učiteljske težnje. G.

D o p i s i.

Z Dunaja. Nov ukaz ministra za bogočastje in uk s 16. decembra preteč. l. ukazuje tukajšnjemu c. kr. izobraževališču za učiteljice, da naj bodo kandidatnje vsako nedeljo pri sv. maši in pridigi. —

Razpisanih daril za najboljše nemške spise za mladino nihče ni dobil. — Naučno ministerstvo je, kakor znano, 1887. l. razpisalo tri darila po 1000 gld. za spise, ki bi bili primerni knjižnicam za učence. Vsled tega je doslé 91 izdelkov, mej katerimi je bilo mnogo sicer ugodnih, a za darilo vender ni bil noben spis sposoben. Za mladino dobro pisati ni kar sibodi lehka stvar.

Iz Žalca. Prošnji osnovalnega odbora «Zaveze» (glej «Popot.» l. 1888., str. 204), da slavna društva pošljejo provizoričen donesek (10 kr. za pravega člana), ustregla so nastopna društva: 1. Postojnsko učiteljsko društvo 4 gld. 50 kr.; 2. Sežansko učiteljsko društvo 4 gld.; 3. Pedagogiško društvo 5 gld.; 4. Goriško učiteljsko društvo 9 gld. (po 20 kr. za člana); 5. Šmarijsko učiteljsko društvo 1 gld. 50 kr.; 6. Ljutomersko učiteljsko društvo 1 gld. 80 kr.; 7. Učiteljsko društvo za Koperski okraj 2 gld. 25 kr.; 8. Tolminsko učiteljsko društvo 2 gld. 90 kr.; 9. Logatsko učiteljsko društvo 5 gld. 10 kr.; 10. Savinjsko učiteljsko društvo 1 gld. 75 kr.; 11. Celjsko učiteljsko društvo 4 gld.; skupaj torej 41 gld. 80 kr. —

— Mej delegate za «Postojinsko učiteljsko društvo» uvrstiti je še g. Martin Zarnik. Čestiti g. tovariš naj nam neljube pomote ne šteje v zlo. Prosimo!

Osnovadni odbor „Zaveze“.

Iz Krškega. V našem šolskem okraji in v Litijskem razsajajo hude osepnice, zaradi katerih so po več krajih šole zaprte.

Iz Mokronoga. (Zahvala). Blagorodni gospod deželni poslanec dr. Fran Papež izročil je «Národní Šoli» v Ljubljani 10 gl. za ljudsko šolo v Mokronogu s tem namenom, da društvo preskrbi šolo z raznimi učili. «Národní Šola» poslala je meseca decembra preteč. l. mnogo raznega šolskega blagó v razdelitev tukajšnji ubožni šolski mladini. Za ta blagodušni dar izreka v imenu obdarovane šolske mladine, blagorodnemu gospodu dr. Franu Papežu in slavnemu društvu «Národní Šola» najprizrcnejšo zahvalo

Andrej Grčar,
nadučitelj.

Z Dolenjskega. (Šolsko uredovanje). Kranjsko ljudsko šolstvo je dobilo v novejšem času vendar svoje naravno lice. Načelo vseh pedagogov iz vseh časov, da ima v ljudski šoli edino le materini jezik biti učnim jezikom», predrlo je, vendar v kljub vsem nenavnim zaprekam tudi pri nas v prakso.

Sedaj imamo tudi slovenske nadzornike in okrajne šolske svéte, in s tem je zopet slovenščini pot uglasjena kot poslovnemu jeziku v domači deželi. Slovenskim učiteljem je sedaj delo jako olajšano, vsaj pa tudi ni bilo mogoče v šoli v dveh jezikih tako napredovati, da bi splošna omika s tem škode ne trpela. Dokaz temu je, ker se nemški učitelji v nemških krajih z nemškim učnim jezikom pogostoma pritožujejo, da ne morejo zmagovati predpisane tvarine.

Z veseljem gremo sedaj na delo in prepričani smo, da se bode naše šolstvo v kratkem mnogo zboljšalo. Posluževali se pa bode tudi radi svojih pravic ter pošiljali vse uradne spise na okrajni in deželni šolski svét v svojem učnem jeziku.

Iz Postojinskega okraja v 11. dan januarija. Ni navada, da bi pri nas obešali vsako novost ali izpremembo na veliki zvon ter s tem svetu kazali rekoč: «Taki le smo!» Mirno in mirno učiteljevanje je naš uzor. To je nekda tudi vzrok, da dobiva cenjeni «Tovariš» od sivega Nanosa tako malo dopisov. Danes sem pa vendar vzela užé zarjavelo pero «v desno roko», da se nekoliko ozremo, ne daleč v prošle čase, temveč v prošle leto, ki je bilo za naš okraj izrednega pomena.

Prebudili smo se v prošlem letu iz dolgega, da ne rečem, večnega spanja ter si ustanovili «učiteljsko društvo» za Postojinski okraj. Iz večnega spanja rekel sem, ker národnega učiteljskega društva v tem okraji od vekov ni bilo. «Učiteljsko društvo» s plemenito svrhu deluje po možnosti, in nadejamo se od njega mnogih lepih uspehov.

In kedo nas je zdrnil iz onega opasnega mrtvila? Čegava je to zasluga?

Prekoristno misel je prvi sprožil in tudi se največ trudil za njeno uresničenje g. Jaka Dimnik, vrl domoljub in učitelj v naši metropoli Postojini. On je stvar drezal in dražil tako dolgo, da je naposled dosegel svoj namen. Da povem istino: Ta gospod je v našem okraji pravcati «rerum movens». Pravila društvu je sam sestavil. Kadar treba «kovati» — kakor obligatno vsako leto — prošnje za povišanje učiteljskih plač na deželni zbor, sestavlja je in deluje celó za redno podpisovanje g. J. D. Kadar je treba kakemu kolegu dobrega svéta ali informacije, podá mu on desno roko; nikakor ne pretiravam, če rečem: kadar treba komu gmotne podpore, zopet mu priskoči na pomoč g. J. D. Njegova spretnost v pedagogiki kakor tudi v šoli, kažejo njegovi izvrstni sestavki priobčeni v «Tovariši». Domoljubje in národnost bilo mu je vedno zvezda voditeljica. Porok za to nam je prošlost njegova v najlepšem svitu. Izvestno govorim vsem od srca, če rečem: «Živil ga Bog!»

Vemo, da tudi pri nas ni še vse tako čisto. Slišal sem, da imajo še sedaj nekóji raji neki sloviti nemški šolski časopis, kot pa našega vrlega «Tovariša», ki nas v svojem XXIX. tečaju gleda pomlajen nalik mladeniču v najboljši dóbi. Tovariši, zbirajmo se okoli «Tovariša», ki je edino národen!

V 23. dan t. m. je v Postojini uradna učiteljska skupščina. Dnevni red je popolnoma navaden brez kakih poročil; samo volili bodeмо zastopnika za okrajni šolski svét in odposlanca v deželno učiteljsko konferencijo. Mnogo debate tudi ne bode, ker je začetek šole ob 2. uri popoldne. Ni namen mojim vrsticam za koga agitovati, ker so volilci zreli možje, volili bodo tedaj po pameti in svobodni volji.

Dosedanja gg. zastopnika sta sicer vestno izpolnovala svojo zadačo, a slišal sem od Nanosa odmev, da se je eden omenjenih gospodov odpovedal, ali da se odpoveduje . . . Zato želé mlajše

učiteljske moči, da dobé zastopnika svojih misli in idej. Starih ostani eden (ne iz pijetete, temveč zastran zaslug), in na novo volimo možá, kojega sem pokazal ter zasluđuje zaupanje naše. Ne urivamo s tem nikomur novosti in nevšečnosti, toda misli in nazori v človeštvu se menjujejo s posamnimi rodovi. Kar je bilo pred dvajsetimi leti radikalno, danes je užé konservativno.

Zeleti bi bilo, da se v dan volitve gospodje drzé tega načela. Odločnega moža hočemo!

Veritas.

Iz Postojne. Učitelji in učiteljice Postojinskega okraja imeli bodemo v 23. dan t. m. uradno okrajno konferencijo za tekoče šolsko leto v šolskem poslopji éveterorazrednice Postojinske. Dnevni red je prav kratek, zato pričela se bode še le ob 2. uri popoldne. Glavni točki vzporeda ste: a) volitev dveh zastopnikov v c. kr. okrajni šolski svét za bodočih šest let in b) volitev treh odposlancev za prihodnjo deželno učiteljsko konferencijo.

Ker imamo v tem času še zeló kratek dan in se ne vé, kakšno vreme bode v dan konferencije, zato je privolil naš slavni c. kr. šolski svét, da bode tudi dan po konferenciji prost dan. Na večer 23. t. m. namerava pa «učiteljsko društvo za Postojinski šolski okraj» prirediti v prostorih čitalnice Postojinske veselico, pri koji se bode pelo, deklamovala in predstavljala gluma: «Stemphar mlajši». Razume se ob sebi, da ne zastane tudi običajen «ples», zato se izraža želja, da pride vsakdo, komur le možno, v spodobni, primerni obleki k veselici. Ves program je prav zanimiv in nadejamo se najbolj zabavnega večera. —

V slogi je moč — v edinosti mir.

—m—

Iz Slavine. (Zahvala.) Podpisani vzprejel je od slavne družbe «Národna Šola» za poslanih 20 gld. mnogo šolskega blaga nad to vrednostjo, za kar se jej v imenu uboge šolske mladine najtopljeje zahvaljuje.

M. Hiti,
šolski voditelj.

Iz Ljubljane. (Skrb za mladino.) Poslanec Pfeifer je v državnem zboru 12. dec. preteč. l. med pohvalo govoril, kako naj bi se do časa skrbelo za šolsko mladino, da bi se pozneje dobili évrsti vojaki (bile so na vrsti vojaške zadeve), in če se je pri tem kaj zamudilo in so mnogi ostali šibki in bolehní, naj bi se preložile naborne dolžnosti od 20. do 21. leta. Opomnil je, da silo veliko šolarjev opoludan ostane brez gorkega kosila. V planinskih krajih in po raztresenih hišah, imajo otroci dolgo pot do šole, gredó od doma ob sedmih zjutraj in domov še le zvečer ob petih ali šestih, lačni, trudni, po zimi v svoji borni in lahki obleki na pol zmrzli, in to otroci med 6. in 14. letom.

Štajerski poslanec Jerman je zagotovil, da na šestereh šolah izmed 2466 šolarjev jih ima le 240 gorko kosilo, — 2226 pogreša tega užitka, tedaj 90 odstotkov!

Na Českem (gotovo tudi drugod) je v imovitejših mestih število revnih šolskih otrok veliko. V Pragi je bilo l. 1877. med 883 revnimi šolskimi dečki 144 takih, katerim je manjkalo hrane, in 176 takih, ki niso imeli zadostnega oblačila. Zdravje teh otrok je bilo pri 53 dobro, srednje pri 53, slabo pa pri 330. Veliko število jih je bilo, ki so imeli preslabo kri in več jih je bolehalo vsled tega.

Poslanec Pfeifer je opomnil dalje, da po izreku našega prestolonaslednika Rudolfa je človek najdražji kapital države in družbe; vendar pa da se to načelo ravno pri človeku prezira in se z njim divjaško postopa, ker pogreša 6 do 8 let kot deček gorkega kosila in pozneje kot vojak ne dobiva svojemu telesnemu razvoju primerne hrane.

Skrbí se za izrejo krepkih domačih živali in zlahtnih živinskih plemén, ki se jim polaga obilne krme, ako se hoče dobiti rabljive koristne živali; mladim drevesom se donaša dosti najboljše zemlje, da se jim pospešuje rast . . .

Govornik sklepa, da tudi vprašanje lakote in mraz trpečih šolarčkov je vsakako vredno, da se ga poprimejo možje, postavljeni za skrb zdravja (higieniki), da preudarjajo to zadevo in se potrudijo, da odjenja to trpinčenje . . . Nikakor naj ne smé naučna uprava namesto krepkih rodov izrejevati kandidatov za bolnišnice in hiralnice.

Vojni minister naj skrbí užé prej, in ne še le pri 21. letu, da dobí močnih mladih ljudi itd. (Dobro, dobro! na desni.)

Pri teh pomislika vrednih besedah naj smemo pozornost zavriniti tudi na više solce? Užé lansko leto je omenila «Danica», kako marsikateri dijaki prezebajo po mrzlih sobah, ker iskati si morajo najcenejših stanovanj, ter lačni in slabo oblečeni morajo dolgo v noč éuti, pisati in študirati. Zeló drage in mnoge knjige, draga hrana, silo velika šolnina itd. toliko vzame, da tudi sicer precej trdni posestniki pri svoji obilni družini domá, pri velikih davkih itd. ne zamo-

rejo sami zadostno podpirati svojih sinov, ki želé doseči višjo oliko, in da se torej mnogim ne godí boljé, kakor onim malim, ki so od sedmih zjutraj pa do petih ali šestih zvečer v soli in na potu. («Danica.»)

— Državna podpora šolskim vrtom. Visoko c. kr. naučno ministerstvo je leta 1888. dovolilo 200 gld. podpore šolskim vrtom na Kranjskem ter je naročilo slavnemu c. kr. deželnemu šolskemu svétu to podporo razdeliti samo takim šolskim vrtom, ki so užé lepo urejeni, da jo porabijo učitelji za njih izboljšanje in obdelovanje. Od teh novcev so dobili zneske po 25 gld. nasledni gg. nadučitelji: Matija Hudovernik v Dobrépoljah, Leopold Abram v Kostanjevici, Vojteh Ribnikar v Sp. Logatci, Janko Žirovnik v Gorjah in gg. učitelji: Viljem Gebauer v Tržišči, Fr. Klinar v Hrušici pod Ljubljano, Martin Potočnik na Sori in Matevž Grm v Adlešičah.

— V okrajne šolske svéte imenovani so od prečast. knezoškofijstva kot udje za prihodnjih šest let nasledni p. n. gospodje: Za Ljubljano kanonik Andr. Zamejic; za Ljubljansko okolico dekan Šmarijski Andr. Drobnič; za Črnomelj dekan Semiški Anton Aleš; za Kočevje častni kanonik Martin Skubič v Ribnici; za Kamenik tamošnji dekan Janez Oblak; za Kranj dekan Ant. Mežnarec; za Krško dekan dr. Jurij Sterbenec v Leskovcu; za Litijo dekan Jakob Rus v Šent Martinu; za Logatec dekan Jan. Koprivnikar na Vrhniki; za Novo Mesto prošt Peter Urh; za Postojino častni kanonik in dekan Janez Ev. Hofstetter; za Radovljico Jos. Razboršek, dekan na Bledu.

— Deželni odbor je v seji dné 12. t. m. tudi imenoval ude okrajnim šolskim svétom. Za Ljubljansko okolico sta imenovana g. g.: Jos. Seunig, graščak na Bokavcah in Fran Kotnik, tovarnar in posestnik na Vrdu. Za Krško: Viljem Pfeifer, državni in deželni poslanec v Krškem, in dr. Jan. Mencinger, advokat v Krškem. Za Radovljico: Fran Čarman, c. kr. voj. kapelan v pok. v Radovljici, in M. Homan, trgovec v Radovljici. Za Kranj: Viktor Globočnik, c. kr. notar v Kranji, in Ivan Urbančič, graščak na Turnu. Za Litijo: Luka Svetec, c. kr. notar v Litiji, in Štefan Jaklič, župnik v Šent-Vidu. Za Postojino: Hinko Kavčič, deželni poslanec v Razdrtem in Janez Sajovic, župnik v Slavini. Za Logatec: Julij Majer, zdravnik v Planini, in Ignacij Gruntar, c. kr. notar v Logatecu. Za Kočevje: Edvard Hoffman, trgovec v Kočevji, in Primož Pakiz, posestnik in deželni poslanec v Primostci pri Sodražici. Za Novo Mesto: dr. Jos. Marinko, katehet na gimnaziji v Rudolfovem, in Ljudv. Golija, c. kr. okrajni sodnik v Trebnjem. Za Črnomelj: Fran Dovgan, prošt v Metliki, in Anton Kupljen, c. kr. notar v Črnomlju. Za Kamenik: Janko Kersnik, c. kr. notar in graščak na Brdu, in Ivan Murnik, trgovec in posestnik v Kameniku.

— Družba sv. Cirila in Metoda je vzprejela z naslednjimi vrsticami naslednji dar: «Velečastiti gospod prvomestnik! Poslednja občna zborá ‚Slovenskega učiteljska društva‘ in ‚Národne Šole‘ sta odločila izdavanje knjižnice za mladino. Častno se je lotila tega velevažnega posla družba sv. Cirila in Metoda. Da bi ga mogla nadaljevati, v to svrho pošiljam 100 forintov. Bog in Slovenci! Veselo in srečno novo leto! V gorah slovenskih, 1. prosinca 1, 1889. Izražujóč Vam . . . bivam najudanejši čestitelj, slovensk duhovnik». — Neznanemu domoljubu prísrna zahvala; drugim domoljubom prísrna priporočila.

— Red za obiskovanje Kranjskega deželnega muzeja **Rudolfinum**. 1. Muzejske zbirke je dovoljeno ogledovati vsak dan proti plačilu vstopnine 30 kr. za vsako osebo. Vstopnice se dobivajo pri vratarji. 2. V občé je dovoljen vstop vsakemu brez vstopnice ob nedeljah od 10. do 12. ure, potem dijakom srednjih šol ob sredah popoldné od 2. do 4. ure. 3. Učencem ljudskih šol dovoljen je vstop le v spremstvu in nadzorstvu svojih. 4. Zarad obiskovanja muzeja po posameznih razredih tukajšnjih ljudskih šol in drugih učilišč v spremstvu učiteljev ob takih dnevih, ko ni dovoljen splošen vstop, treba se je poprej obrniti do muzejskega načelníštva. 5. Palice, dežniki in solnčniki naj se shranijo pri vratarji. Pse seboj jemati ali v muzeju tobak kaditi je oestro prepovedano. 6. Obiskajočemu občinstvu se priporóča, da pazi na snažnost muzejskih sob. Potipanje prosto stoječih razstavljenih reči in steklenih šip razstavnih shramb je prepovedano. 7. Konec splošnega obiska naznanja se vselej s trikratnim zvonjenjem.

Od deželnega odbora kranjskega.

V Ljubljani dné 2. decembra 1888.

— Iz seje c. kr. deželnega šolskega svéta v 29. dan decembra preteč. leta. — Zapisnikar bere rešene uradne stvari od zadnje seje, kar se jemlje na znanje. Potem pozdravi gospod prvosednik novoimenovane ude deželnega šolskega svéta, mej temi posebno še novega za-

stopnika Ljubljanske občine gospoda dr. Karola viteza Bleiweisa Trsteniškega. Dozdanjemu udu gimnazijalnemu profesorju gospodu Maksu Pleteršniku se pri izstopu iz deželnega šolskega sveta za spretno delovanje izreka priznanje. — Gospod deželni šolski nadzornik Jakob Smolej bere letno poročilo o stanju srednjih ljudskih šol na Kranjskem v šolskem letu 1887/88., kar se jemlje na znanje in predlaga slavnemu naučnemu ministerstvu. — Gimnazijalni učitelj g. K . . . . . je stalno postavljen in z naslovom profesor imenovan. — Četrto učiteljsko mesto na ljudski šoli v Žužemberku podeli se definitivni učiteljici v Mirni Peči, gospodičini Ernestini Clarici, potem drugo učiteljsko mesto na trirazredni ljudski šoli v Kostanjevici pa definitivni učiteljici v Kostanjevici, gospodičini Mariji Wruss, in tretje učiteljsko mesto na ljudski šoli v Kostanjevici učiteljici v Šent-Jarneji, gospej Josipini Kalin, rojeni Malec. — Dozdanja začasna učitelja g. Ludovik Kranjec v Lozicah in Ivan Kambič v Ustiji sta stalno postavljena. — Prošnja bolnega učitelja v pokoji, g. St . . . . ., da bi se mu zopet podelila služba, se ne usliši. — Reši se več prošenj za podpore in nagrade.

— V Kastvu je v 11. dan t. m. umrl g. Josip Vlah, učitelj na tamošnjem izobraževališči za učitelje, občinski odbornik in vrl rodoljub. Blag mu spomin!

— Blagi gospod vitez dr. Fr. Močnik, c. kr. deželni šolski nadzornik v pok. v Gradcu, je kakor prejšnja leta tudi letos poslal 15 gld. za «Národno Šolo» in 10 gld. naročnine za «Vrteca». Hvala!

Premene pri učiteljstvu.

Gspdc. Marija Wruss, učiteljica v Kostanjevici, je stalno postavljena na II. učiteljsko mesto in gospá Josipina Kalin, roj. Malec, učiteljica v Šent-Jarneji, je stalno postavljena na III. učiteljsko mesto tudi v Konstanjevici. — Stalno sta postavljena g. g.: Ludovik Kranjec, začasni učitelj v Lozicah in Ivan Kambič, začasni učitelj v Ustiji. Gospodičina Ernestina Clarici, učiteljica v Mirni Peči, je dobila 4. učiteljsko mesto v Žužemberku.

Razpis učiteljskih služeb.

Št. 687

okr. š. sv. Na dvorazredni ljudski šoli na Mirni (Neudegg) II. učiteljska služba s 400 gld. letne plače. Prošnje naj se postavnim potom do 18. januarja t. l. vlagajo pri podpisnem uradu.

C. kr. okrajni šolski svet v Novem Mestu v 29. dan decembra 1888. l.

Št. 1315

okr. š. sv. Na četrterazredni deški ljudski šoli v Kočevji se razpisuje učiteljska služba v II. plačilnem razredu s pravico do postavnih službenih doklad s stalno, oziroma učiteljska služba v III. plačilnem razredu za slučaj, ko bi se po povišanji izpraznila, in sicer slednja tudi v začasno nameščenju.

Pravilno osnovane prošnje naj se pri podpisnem uradu postavnim potom vlagajo do 20. januarja 1889. l.

C. kr. okrajni šolski svet v Kočevji v 30. dan grudna 1888. l.

Št. 58

okr. š. sv. V Kranjskem šolskem okraji se bodeti stalno, ali začasno umestili službi in sicer: 1. na enorazrednici v Sorici s 400 gld. letne plače, 30 gld. opravilne doklade in s postavno stannarino; 2. druga služba na trirazrednici v Cerkljah s letno plačo 450 gld. Prošnje naj se do 31. januarja t. l. vlagajo pri podpisnem uradu.

C. kr. okrajni šolski svet v Kranji v 10 dan januarja 1889. l.

Listnica uredništva. Vsem p. n. g. prijateljem in sotrudnikom, ki so se me prijazno spominjali pri zopetnem imenovanji v deželni šolski svet in o nastopnem novem letu, se prisrčno zahvaljujem. A. P.

stopnika Ljubljanske občine gospoda dr. Karola viteza Bleiweisa Trsteniškega. Dozdanjemu udu gimnazijalnemu profesorju gospodu Maksu Pleteršniku se pri izstopu iz deželnega šolskega sveta za spretno delovanje izreka priznanje. — Gospod deželni šolski nadzornik Jakob Smolej bere letno poročilo o stanju srednjih ljudskih šol na Kranjskem v šolskem letu 1887/88., kar se jemlje na znanje in predlaga slavnemu naučnemu ministerstvu. — Gimnazijalni učitelj g. K . . . . . je stalno postavljen in z naslovom profesor imenovan. — Četrto učiteljsko mesto na ljudski šoli v Žužemberku podeli se definitivni učiteljici v Mirni Peči, gospodičini Ernestini Clarici, potem drugo učiteljsko mesto na trirazredni ljudski šoli v Kostanjevici pa definitivni učiteljici v Kostanjevici, gospodičini Mariji Wruss, in tretje učiteljsko mesto na ljudski šoli v Kostanjevici učiteljici v Šent-Jarnej, gospej Josipini Kalin, rojeni Malec. — Dozdanja začasna učitelja g. Ludovik Kranjec v Lozicah in Ivan Kambič v Ustiji sta stalno postavljena. — Prošnja bolnega učitelja v pokoji, g. St . . . . ., da bi se mu zopet podelila služba, se ne usliši. — Reši se več prošenj za podpore in nagrade.

— V Kastvu je v 11. dan t. m. umrl g. Josip Vlah, učitelj na tamošnjem izobraževališči za učitelje, občinski odbornik in vrl rodoljub. Blag mu spomin!

— Blagi gospod vitez dr. Fr. Močnik, c. kr. deželni šolski nadzornik v pok. v Gradcu, je kakor prejšnja leta tudi letos poslal 15 gld. za «Národno Šolo» in 10 gld. naročnine za «Vrteca». Hvala!

Premene pri učiteljstvu.

Gspdc. Marija Wruss, učiteljica v Kostanjevici, je stalno postavljena na II. učiteljsko mesto in gospá Josipina Kalin, roj. Malec, učiteljica v Šent-Jarnej, je stalno postavljena na III. učiteljsko mesto tudi v Konstanjevici. — Stalno sta postavljena g. g.: Ludovik Kranjec, začasni učitelj v Lozicah in Ivan Kambič, začasni učitelj v Ustiji. Gospodičina Ernestina Clarici, učiteljica v Mirni Peči, je dobila 4. učiteljsko mesto v Žužemberku.

Razpis učiteljskih služeb.

Št. 687

okr. š. sv. Na dvorazredni ljudski šoli na Mirni (Neudegg) II. učiteljska služba s 400 gld. letne plače. Prošnje naj se postavnim potom do 18. januarja t. l. vlagajo pri podpisnem uradu.

C. kr. okrajni šolski svet v Novem Mestu v 29. dan decembra 1888. l.

Št. 1315

okr. š. sv. Na četrterazredni deški ljudski šoli v Kočevji se razpisuje učiteljska služba v II. plačilnem razredu s pravico do postavnih službenih doklad s stalno, oziroma učiteljska služba v III. plačilnem razredu za slučaj, ko bi se po povišanji izpraznila, in sicer slednja tudi v začasno nameščenju.

Pravilno osnovane prošnje naj se pri podpisnem uradu postavnim potom vlagajo do 20. januarja 1889. l.

C. kr. okrajni šolski svet v Kočevji v 30. dan grudna 1888. l.

Št. 58

okr. š. sv. V Kranjskem šolskem okraji se bodeti stalno, ali začasno umestili službi in sicer: 1. na enorazrednici v Sorici s 400 gld. letne plače, 30 gld. opravilne doklade in s postavno stanarino; 2. druga služba na trirazrednici v Cerkljah s letno plačo 450 gld. Prošnje naj se do 31. januarja t. l. vlagajo pri podpisnem uradu.

C. kr. okrajni šolski svet v Kranji v 10 dan januarja 1889. l.

Listnica uredništva. Vsem p. n. g. prijateljem in sotrudnikom, ki so se me prijazno spominjali pri zopetnem imenovanji v deželni šolski svet in o nastopnem novem letu, se prisrčno zahvaljujem. A. P.

stopnika Ljubljanske občine gospoda dr. Karola viteza Bleiweisa Trsteniškega. Dozdanjemu udu gimnazijalnemu profesorju gospodu Maksu Pleteršniku se pri izstopu iz deželnega šolskega sveta za spretno delovanje izreka priznanje. — Gospod deželni šolski nadzornik Jakob Smolej bere letno poročilo o stanju srednjih ljudskih šol na Kranjskem v šolskem letu 1887/88., kar se jemlje na znanje in predlaga slavnemu naučnemu ministerstvu. — Gimnazijalni učitelj g. K . . . . . je stalno postavljen in z naslovom profesor imenovan. — Četrto učiteljsko mesto na ljudski šoli v Žužemberku podeli se definitivni učiteljici v Mirni Peči, gospodičini Ernestini Clarici, potem drugo učiteljsko mesto na trirazredni ljudski šoli v Kostanjevici pa definitivni učiteljici v Kostanjevici, gospodičini Mariji Wruss, in tretje učiteljsko mesto na ljudski šoli v Kostanjevici učiteljici v Šent-Jarnej, gospej Josipini Kalin, rojeni Malec. — Dozdanja začasna učitelja g. Ludovik Kranjec v Lozicah in Ivan Kambič v Ustiji sta stalno postavljena. — Prošnja bolnega učitelja v pokoji, g. St . . . . ., da bi se mu zopet podelila služba, se ne usliši. — Reši se več prošenj za podpore in nagrade.

— V Kastvu je v 11. dan t. m. umrl g. Josip Vlah, učitelj na tamošnjem izobraževališči za učitelje, občinski odbornik in vrl rodoljub. Blag mu spomin!

— Blagi gospod vitez dr. Fr. Močnik, c. kr. deželni šolski nadzornik v pok. v Gradcu, je kakor prejšnja leta tudi letos poslal 15 gld. za «Národno Šolo» in 10 gld. naročnine za «Vrteca». Hvala!

Premene pri učiteljstvu.

Gspdc. Marija Wruss, učiteljica v Kostanjevici, je stalno postavljena na II. učiteljsko mesto in gospá Josipina Kalin, roj. Malec, učiteljica v Šent-Jarnej, je stalno postavljena na III. učiteljsko mesto tudi v Konstanjevici. — Stalno sta postavljena g. g.: Ludovik Kranjec, začasni učitelj v Lozicah in Ivan Kambič, začasni učitelj v Ustiji. Gospodičina Ernestina Clarici, učiteljica v Mirni Peči, je dobila 4. učiteljsko mesto v Žužemberku.

Razpis učiteljskih služeb.

Št. 687

okr. š. sv. Na dvorazredni ljudski šoli na Mirni (Neudegg) II. učiteljska služba s 400 gld. letne plače. Prošnje naj se postavnim potom do 18. januarja t. l. vlagajo pri podpisnem uradu.

C. kr. okrajni šolski svet v Novem Mestu v 29. dan decembra 1888. l.

Št. 1315

okr. š. sv. Na četrterazredni deški ljudski šoli v Kočevji se razpisuje učiteljska služba v II. plačilnem razredu s pravico do postavnih službenih doklad s stalno, oziroma učiteljska služba v III. plačilnem razredu za slučaj, ko bi se po povišanji izpraznila, in sicer slednja tudi v začasno nameščenju.

Pravilno osnovane prošnje naj se pri podpisnem uradu postavnim potom vlagajo do 20. januarja 1889. l.

C. kr. okrajni šolski svet v Kočevji v 30. dan grudna 1888. l.

Št. 58

okr. š. sv. V Kranjskem šolskem okraju se bodeti stalno, ali začasno umestili službi in sicer: 1. na enorazrednici v Sorici s 400 gld. letne plače, 30 gld. opravilne doklade in s postavno stanarino; 2. druga služba na trirazrednici v Cerkljah s letno plačo 450 gld. Prošnje naj se do 31. januarja t. l. vlagajo pri podpisnem uradu.

C. kr. okrajni šolski svet v Kranji v 10 dan januarja 1889. l.

Listnica uredništva. Vsem p. n. g. prijateljem in sotrudnikom, ki so se me prijazno spominjali pri zopetnem imenovanji v deželni šolski svet in o nastopnem novem letu, se prisrčno zahvaljujem. A. P.